

УДК 371.013(477)

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.15.036-039

ОРОС Ільдико Імріївна –

доктор філософії, доцент, президент

Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7300-9362>

e-mail: ildiko@kmf.uz.ua

ОСЕРЕДЧУК Ольга Анатоліївна –

доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та

педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти

Львівського національного університету імені Івана Франка

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3192-3129>

e-mail: Oseredchuk.ola@gmail.com

БІДА Олена Анатоліївна –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології,

початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти

Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-4121-9665>

e-mail: tetyanna@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

**ОРОС Ільдико Імріївна, ОСЕРЕДЧУК Ольга Анатоліївна, БІДА Олена Анатоліївна.
ВИКОРИСТАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ**

Навчальний процес у закладах вищої освіти організовується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчально-методичної бази вищого закладу освіти, сучасних інноваційних технологій. Впровадження в закладах вищої освіти інноваційних технологій навчання співпало з глобальними процесами масштабної цифровізації та інформатизації суспільства. Зі збільшенням використання технологічних інновацій в повсякденному вжитку суттєво, підвищилася частка технологій в освітньому процесі вищої школи.

Ключові слова: інноваційне навчання, технології, інформатизація та цифровізація суспільства, вища школа, розвиток освіти.

**OROS Ildiko Imrievna, OSEREDCHUK Olga Anatoliyivna, BIDA Olena Anatoliivna. USE OF
INNOVATIVE LEARNING TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS**

The educational process in higher education institutions is organized taking into account the scientific and pedagogical potential, material and educational and methodological base of the higher education institution, and modern innovative technologies. The introduction of innovative learning technologies in higher education institutions coincided with the global processes of large-scale digitalization and informatization of society. With the increasing use of technological innovations in everyday life, the share of technology in the educational process of higher education has increased significantly.

Innovative learning technologies in higher education institutions are dictated by the popularization of informatization and digitalization of society. Having gone through the difficulties of the implementation stage, innovative learning technologies are under the close eye of scientific and pedagogical discourse in terms of their effectiveness.

For a pragmatic analysis of the success of using innovative learning technologies, it is necessary to understand the human-dimensional and technologically oriented aspects of learning innovation. By studying the impact of all technological learning environments (distance, blended, mobile, virtual, gaming, etc.) on all participants in the higher education educational process (administration, faculty, higher education students), positive manifestations of innovative transformations were identified.

The task of teachers of higher pedagogical educational institutions is to choose such forms and methods of teaching that would allow each student to show activity and creativity. That is, along

with traditional forms and methods of learning, there are specific ones, which are disclosed in the article. The essence of innovative learning lies precisely in the fact that the educational process takes place under conditions of constant active interaction of all students.

Keywords: *innovative technologies, informatization and digitalization of society, higher education, development of education.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Постійні зміни в суспільно-економічному житті України, реформування вищої школи у контексті вимог євроінтеграції вітчизняних закладів вищої освіти в єдиний європейський освітній простір вимагають активного впровадження в навчання інноваційних методів та технологій [6].

Навчальний процес у вищих навчальних закладах освіти організовується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчально-методичної бази вищого закладу освіти, сучасних інноваційних технологій. Інноваційні технології навчання у вищій освіті впроваджуються протягом останніх десятиліть та корелюються з глобалізаційними трендами інформаційно-технологічного та цифрового поступу. Впровадження в закладах вищої освіти інноваційних технологій навчання співпало з глобальними процесами масштабної цифровізації та інформатизації суспільства. Зі збільшенням використання технологічних інновацій в повсякденному вжитку суттєво, підвищилася частка технологій в освітньому процесі вищої школи [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки присвячені роботи проблемі інноваційної діяльності освітніх закладів. Так, висвітленню проблем педагогічної інноватики присвячені роботи І. Богданової, Л. Даниленко, Г. Коберник, М. Пашенко, І. Підласого, О. Пехоти, О. Пометун, О. Савченко та ін.

Метою статті є вдосконалення підготовки фахівців у закладах вищої освіти засобами інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційні технології навчання в закладах вищої освіти продиктовані популяризацією інформатизації та цифровізації суспільства. Пройшовши складнощі етапу впровадження, інноваційні технології навчання перебувають під пильним оком науково-педагогічного дискурсу в питанні їхньої ефективності. Для прагматичного аналізу успішності використання інноваційних технологій навчання необхідно усвідомити людиновимірний та технологічно-орієнтований

аспекти інноваційності навчання. Із вивченням впливу всіх технологічних навчальних середовищ (дистанційного, зміаного, мобільного, віртуального, ігрового тощо) на всіх учасників освітнього процесу вищої школи (адміністрація, професорсько-викладацький склад, здобувачі вищої освіти) можна визначити позитивні вияви інноваційних трансформацій [7]. Для сучасного суспільства впровадження інноваційних технологій в освіту має не стільки теоретичне, скільки прагматичне значення, оскільки в умовах глобалізації стосується його історичного розвитку та перспектив, які пов'язані з так званими «високими технологіями».

Реформування освіти в Україні підштовхує до використання інноваційних технологій у вищій школі, що є одним із перспективних напрямів розвитку освіти.

Розкриємо зміст терміну «інновація». Згідно із тлумаченням І. Дичківської інновація (лат. *innovatio* – оновлення, зміна) – нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях [1]. Слово «інновація» складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації [2].

У наш час термін «технологія» широко застосовується у сфері освіти. Водночас, зростання вимог до професійної підготовки фахівця вимагає якісно нових теоретичних і методичних підходів до підготовки студентської молоді, які дозволять їй в умовах вищого педагогічного навчального закладу не тільки опанувати основи наук і професійні вміння та навички, а й нові педагогічні досягнення, інноваційні технології. Успішне оволодіння студентами інноваційними педагогічними технологіями допоможе їм органічно залучитися до педагогічної діяльності і відразу розпочати практичне застосування наукових знань на робочому місці [4].

Українські вчені вважають: «технологія в будь-якій сфері – це діяльність, яка максимально відбиває об'єктивні закони предметної сфери і тому забезпечує найбільшу для даних умов відповідність результату діяльності поставленим цілям» [5, с. 5]. І. Проко-

пенко та В. Євдокимов дають таке визначення педагогічної технології – це «наукове і точне відтворення педагогічних дій, які гарантують успіх» [5, с. 5].

У сучасній педагогіці форми та методи викладання поділяються на традиційні й нетрадиційні. Завдання викладачів вищих педагогічних навчальних закладів полягає у виборі таких форм і методів навчання, які дозволили б кожному студенту проявити активність і творчість. Тобто поряд з традиційними формами та методами навчання мають місце специфічні [3]. До них належать: інформаційні (бесіда, бригадне навчання, демонстрація, консультування, лекція, експертиза), операційні (алгоритм, відеоконфронтація, самокритика, «роби так як я», лабораторні вправи), пошукові (аналіз конкретних ситуацій, ділова гра, ділова корзина, дискусія, форум, лабіринт дій, мозкова атака, реакція аудиторії, творчий діалог, проектування тощо), самостійного навчання. Зазначені форми та методи можна застосувати як для засвоєння нового матеріалу, так і для перевірки знань студентів. Вибір форм і методів залежить від мети, змісту та завдань навчального процесу, що спрямований на підготовку студентів до педагогічної діяльності. Сутність інноваційного навчання, полягає саме в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної активної взаємодії всіх студентів [8].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Навчальний процес у закладах вищої освіти організовується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчально-методичної бази вищого закладу освіти, сучасних інноваційних технологій. Впровадження в закладах вищої освіти інноваційних технологій навчання співпало з глобальними процесами масштабної цифровізації та інформатизації суспільства. Зі збільшенням використання технологічних інновацій в повсякденному житті суттєво, підвищилася частка технологій в освітньому процесі вищої школи

Для прагматичного аналізу успішності використання інноваційних технологій навчання необхідно усвідомити людиновимірний та технологічно-орієнтований аспекти інноваційності навчання. Із вивченням впливу всіх технологічних навчальних середовищ (дистанційного, змішаного, мобільного, віртуального, ігрового тощо) на всіх

учасників освітнього процесу вищої школи (адміністрація, про-фесорсько-викладацький склад, здобувачі вищої освіти) визначино позитивні вияви інноваційних трансформацій.

Реформування освіти в Україні підштовхує до використання інноваційних технологій у вищій школі, що є одним із перспективних напрямів розвитку освіти. Розкрито зміст терміну «інновація», «технологія».

У сучасній педагогіці форми та методи викладання поділяються на традиційні й нетрадиційні. Завдання викладачів вищих педагогічних навчальних закладів полягає у виборі таких форм і методів навчання, які дозволили б кожному студенту проявити активність і творчість. Тобто поряд з традиційними формами та методами навчання мають місце специфічні, що розкрито у статті. Сутність інноваційного навчання, полягає саме в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної активної взаємодії всіх студентів.

Перспективи досліджень вбачаємо у розкритті форм і методів навчання, які дозволили б кожному студенту проявити активність і творчість. Тобто поряд з традиційними формами та методами навчання мають бути розкриті і специфічні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. І. М. Дичківська. К. : Академвидав, 2004. 352 с.
2. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Кучай О. Особливості підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій. Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск № 34(247). 2012. С. 137–140.
4. Ліба О. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інноваційних технологій навчання математики в школі. Дис. кандид. пед. наук. 13.00.04. Хмельницький, 2016. 358 с.
5. Нісімчук А. С. Педагогічна технологія: підруч. А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, І. О. Смолюк. К. : Четверта хвиля, 2003. 224 с.
6. Ситнік Т. Місце й роль інтерактивного навчання у системі інноваційних технологій в закладах вищої освіти. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана

- Хмельницького. Серія: Педагогічні науки, (4), 2021. С. 11–18.
7. Терещук В. І., Ільченко А. М., Семенишина І. В. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти. Академічні візії, 2023. 16 с. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/157>
 8. Формування культури спілкування у процесі професійної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Р. Б. Веселівський, С. В. Зінченко, Ю. Г. Сукач. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. праць за ред. С. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. К.-Л.: ЛДУ БЖД, 2015. 4. Частина 1. С. 137–140.

REFERENCES

1. Dychkivska, I. M. (2004). *Innovatsiyni pedahohichni tekhnolohiyi*. [Innovative pedagogical technologies: teaching. manual]. Kyiv.
2. *Entsyklopediya osvity*. (2008). [Encyclopedia of Education]. Kyiv.
3. Kuchai, O. (2012). *Osoblyvosti pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv zasobamy multymediyynykh tekhnolohiy*. [Features of the preparation of future teachers of elementary school by means of multimedia technologies]. Cherkasy.
4. Liba, O. (2016). *Formuvannya hotovnosti maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do zastosuvannya innovatsiynykh tekhnolohiy navchannya matematyky v shkoli*. [Formation of the readiness of future primary school teachers for the application of innovative technologies for teaching mathematics at school]. Khmelnytsky.
5. Nisimchuk, A. S. (2003). *Pedahohichna tekhnolohiya*. [Pedagogical technology]. Kyiv.
6. Sytnik, T. (2021). *Mistse y rol' interaktyvnoho navchannya u systemi innovatsiynykh tekhnolohiy v zakladakh vyshchoyi osvity*. [The place and role of interactive learning in the system of innovative technologies in higher education institutions]. Cherkasy.
7. Tereshchuk, V. I., Il'chenko, A. M., Semenyshyna, I. V. (2023). *Innovatsiyni tekhnolohiyi navchannya u zakladakh vyshchoyi osvity*. [Innovative learning technologies in higher education institutions]. Kyiv.

8. *Formuvannya kultury spilkuvannya u protsesi profesynoyi pidhotovky studentiv vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv*. (2015). [Formation of the culture of communication in the process of professional training of students of higher pedagogical educational institutions]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ОРОС Ільдико Імрїївна – доктор філософії, доцент, президент Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

ОСЕРЕДЧУК Ольга Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців.

БІДА Олена Анатоліївна – доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

OROS Ildiko Imrievna – Doctor of Philosophy, associate professor, president of the Ferenc Rakoti II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

OSEREDCHUK Olga Anatoliyivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of General Pedagogy and Higher School Pedagogy, Faculty of Pedagogical Education, Ivan Franko National University of Lviv.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

BIDA Olena Anatoliivna – Doctor Pedagogical Sciences, professor, head of the chair of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

Стаття надійшла до редакції 25.07.2025 р.